

EVEREST

POZA KRAŃCEM ŚWIATA

MATERIAŁY EDUKACYJNE

Oddajemy w Państwa ręce broszurę do pracy z filmem „Everest - poza krańcem świata”, przeznaczoną dla nauczycieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Materiały w niej zawarte zostały opracowane przez doświadczonych autorów, konsultantów metodycznych, edukatorów filmowych i ściśle powiązane z podstawą programową przedmiotów: język polski, godzina z wychowawcą, etyka, wiedza o kulturze i geografia.

Dystrybuowany przez nas film „Everest - poza krańcem świata” opowiada historię pierwszego wejścia na szczyt Mount Everestu dokonanego przez Nowozelandczyka Edmunda Hillarygo i Tybetańczyka Tenzinga Norgaya, 29 maja 1953 roku. Jako pierwszy w historii, film pokazuje drogę wyprawy na sam szczyt, wykorzystując zarejestrowane podczas wspinaczki filmy i zdjęcia. Pozwala jednak nie tylko poznać szczegóły tamtej historycznej podróży. Dzięki połączeniu: materiałów archiwalnych, zrekonstruowanych scen i ujęć Mount Everestu realizowanych w najnowszej filmowej technologii, przenosi nas w środek wyprawy i razem z nią na sam Dach Świata.

„Nie górę pokonaliśmy, ale samych siebie”

– Sir Edmund Hillary

„Everest - poza krańcem świata” to film, z punktu widzenia edukacji i wychowania, niezwykle wartościowy. Poza faktograficznym ujęciem pierwszego wejścia na szczyt, kontekstem historycznym i kulturowym wyprawy, informacjami o samej górze, jej budowie, środowisku naturalnym i panujących tam warunkach, stanowi również doskonały punkt wyjścia do rozważań na wiele tematów kształtujących dojrzałość emocjonalną uczniów.

To opowieść o ekstremalnie trudnej, wymagającej niebywałej wytrwałości, odporności fizycznej i psychicznej wyprawie na ośmiokilometrowy posąg, symbol granic ludzkiej wytrzymałości. Poruszane w filmie zagadnienia dotyczące pokonywania własnych ograniczeń, umiejętności stawiania sobie celów, odpowiedzialności za drugiego człowieka, zasady funkcjonowania i współpracy w grupie, to problemy wpływające na dojrzałość społeczną młodych ludzi.

W polskiej kulturze, tak Mount Everest, jak i himalaizm, zajmują bardzo ważne miejsce. Polscy himalaiści od lat stanowią światową elitę. Postacie Wandy Rutkiewicz, Jerzego Kukuczki, czy pierwszych na świecie zimowych zdobywców szczytu - Leszka Cichego i Krzysztofa Wielickiego - wpisały się na zawsze w historię odkrywania świata. „Everest – poza krańcem świata” jest cennym pretekstem do rozważań na temat heroizmu i ceny, jaką się nieraz ponosi, realizując marzenia. Ostatnie tragiczne wydarzenia na Broad Peak i śmierć polskich himalaistów, czynią film aktualnym komentarzem w dyskusji, czym jest wspinaczka wysokogórska i sporty ekstremalne, gdzie przebiega granica poświęcenia, dążenia do celu i na czym polega odpowiedzialność. Przedstawione w broszurze materiały są inspiracją do podejmowania z uczniami również innych tematów i zagadnień.

Scenariusze lekcji, które Państwu przedstawiamy, oparte są na wykorzystaniu metod aktywizujących i opatrzone w karty pracy dla uczniów. Nie tylko wiążą się z realizacją założeń edukacji filmowej, ale również edukacji medialnej, bowiem zakładają korzystanie z konkretnych legalnych zasobów internetowych i innych środków dydaktycznych. Celem opracowanych propozycji zajęć jest uczynienie z obejrzanego filmu „Everest - poza krańcem świata” punktu wyjścia do podjęcia zagadnień zawartych w podstawie programowej wybranych przedmiotów na poziomie gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej. Realizujemy w nich zatem ideę wychowania przez film, która ze względu na popularność tej dziedziny sztuki wśród uczniów, wydaje się dla nich atrakcyjna i interesująca, a z punktu widzenia metodyki nauczania – nowoczesna i efektywna.

Everest – poza krańcem świata

To niepowtarzalny dokument o pierwszym wejściu na Mount Everest, łączący archiwalne materiały z legendarnej wyprawy, jej fabularyzowaną rekonstrukcję oraz rewelacyjne ujęcia samego szczytu w technologii 3D. To opowieść o jednej z najbardziej heroicznych wypraw w dziejach i historycznym zwycięstwie Sir Edmunda Hillary'ego i Szerpy Tenzinga Norgaya nad najwyższą górą na ziemi.

Everest był ostatnią niezdobytą granicą – trzecim biegunem. Wznoszący się na 8 848 m n.p.m. gigant, pokryty zabójczym labiryntem lodowych zrębów i szczelin, stanowił śmiertelne wyzwanie. Przez trzydzieści lat żadnej z piętnastu wypraw nie udało się zdobyć szczytu, a trzynaście osób przypłaciło atak na górę życiem. Wielu twierdziło wówczas, że wysokość szczytu i panujące warunki atmosferyczne uczyniły go dla człowieka niemożliwym do zdobycia. Stawiając czoła ekstremalnej pogodzie, zdradliwym wiatrom i przeraźliwemu zimnu, walcząc z chorobą wysokościową i skrajnym wyczerpaniem, 29 maja 1953 roku o godzinie 11.30 Edmund Hillary i Tenzing Norgay dokonali niemożliwego i dotarli jako pierwsi ludzie na główny wierzchołek Everestu.

Jako pierwszy w historii, "Everest – poza krańcem świata" pokazuje drogę wyprawy na sam szczyt, wykorzystując zarejestrowane podczas wspinaczki filmy i zdjęcia. Pozwala jednak nie tylko poznać szczegóły tamtej historycznej podróży. Dzięki połączeniu materiałów archiwalnych, rekonstrukcji scen i ujęciom mount everestu w 3d przenosi nas w środek wyprawy i razem z nią na sam dach świata.

SPIS TREŚCI:

Szkoła gimnazjalna

1. Wiedza o kulturze ..... str. 4
2. Geografia ..... str. 9

Szkoła ponadgimnazjalna

1. Język polski ..... str. 12
2. Godzina wychowawcza, Etyka ... str. 16

Szkoła gimnazjalna

Wiedza o kulturze

Scenariusz zgodny z podstawą programową (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 23 grudnia 2008 r.).

Temat: Cechy gatunkowe dokumentu inscenizowanego. Analiza filmu „Everest- poza krańcem świata”.

Opracowała: Jolanta Manthey

Cele lekcji:

Uczeń/ uczennica:

- poznaje różne odmiany filmu dokumentalnego;
- doskonali umiejętność analizy dzieła filmowego;
- ćwiczy umiejętność dyskusji;
- poznaje i utrwala pojęcia z zakresu wiedzy o filmie, w tym filmie dokumentalnym.

Metody:

- praca w grupach;
- praca metodą kuli śnieżnej;
- burza mózgów.

Środki dydaktyczne:

- karty pracy;
- film „Everest- poza krańcem świata”.

Powiązanie z podstawą programową z wiedzy o kulturze:

1. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Uczeń:

1) zna dwudziestowieczne dzieła reprezentujące różne dziedziny sztuki;

4) analizuje film lub analizuje spektakl teatralny, posługując się podstawowymi pojęciami z zakresu właściwej dziedziny sztuki;

2. Tworzenie wypowiedzi. Uczeń:

2) wypowiada się na temat dzieła sztuki, używając pojęć zarówno swoistych dla poszczególnych sztuk, jak i wspólnych (forma, kompozycja, funkcja, nadawca, odbiorca, użytkownik, znaczenie, kontekst, medium).

Przebieg lekcji

FAZA WSTĘPNA

1. Nauczyciel zapowiada zajęcia inspirowane filmem L. Pooley „Everest- poza krańcem świata”. Następnie dzieli klasę na grupy i rozdaje karty pracy (Załącznik 1), wyznaczając na wykonanie zadania 3 do 5 minut.

2. Po upływie 3-5 minut prosi przedstawicieli grup o przedstawienie efektu wspólnego działania. Komentując prezentacje, nauczyciel przypomina (wprowadza informacje), że film to dzieło, które „rodzi się trzy razy” - podczas pisania scenariusza, kręcenia zdjęć i montażu. Który etap przypomina wykonane zadanie? (montaż)

3. Burza mózgów: Nauczyciel zapisuje na tablicy hasło: FILM DOKUMENTALNY i prosi uczniów o podanie skojarzeń.

Wśród propozycji na pewno znajdą się określenia mówiące o przedstawieniu rzeczywistych wydarzeń, ukazywaniu obiektywnego obrazu rzeczywistości, „prawdziwych postaciach” etc. Tu konieczny komentarz nauczyciela (elementy heurezy) – np. autentyczne wydarzenia przedstawiają także filmy fabularne jak „JFK” Olivera Stone’a, czy „Popiełuszko – wolność jest w nas” Rafała Wieczyńskiego. Ich bohaterami są istniejące realnie postaci. Leni Riefenstahl kręciła filmy dokumentalne np. o olimpiadzie w Berlinie, a są one dziś przykładem kina propagandowego, a więc na pewno nie obiektywnego. Warto zwrócić uwagę, że sam wybór tematu jest już nacechowany subiektywizmem.

Film dokumentalny, podobnie jak fabularny, ma zarys scenariusza, a nakręcony materiał jest montowany zgodnie z zamysłem reżysera. Kwestię definicji pozostawiamy otwartą.

4. Następnie nauczyciel zadaje pytanie: co może być tworzywem filmu dokumentalnego? Uzupełnia propozycje uczniów. Ostateczny zapis powinien zawierać: materiał nakręcony przez dokumentalistę (obraz miejsc wypowiedzi bohaterów – autentycznych postaci, nie aktorów), archiwalne materiały filmowe i fotograficzne oraz dźwiękowe, a także może zawierać elementy inscenizacji.

FAZA REALIZACYJNA

1. Nauczyciel zapowiada pracę metodą kuli śnieżnej (czas: 10-15 minut); rozdaje karty pracy.

2. Po ich wypełnieniu uczniowie konsultują wyniki obserwacji w parach, potem w czwórkach, a następnie po prezentacji na forum uzupełniają ostatnią rubrykę tabeli. Wszyscy uczniowie uzupełniają swoje notatki spostrzeżeniami innych i komentarzem nauczyciela. Czas: ok. 5 minut.

Zadaniem nauczyciela jest skomentowanie i uzupełnienie wypowiedzi uczniów:

Ad 1 - archiwalne fotografie i fragmenty filmów dokumentujące losy bohaterów, wywiady i wypowiedzi członków ekspedycji, nakręcone współcześnie materiały filmowe – wypowiedzi synów Hillary’ego i Tenzinga oraz rekonstrukcje - inscenizowane z udziałem aktorów, ilustrujące wydarzenia z przeszłości. Warto zwrócić uwagę na dobór aktorów (przypominają uczestników wyprawy).

Ad 2 - w filmie, w partiach inscenizowanych, wykorzystano zróżnicowane plany filmowe - ogólne, sytuujące bohaterów w przestrzeni, charakteryzujące ich położenie; zbliżenia, pozwalające pokazać emocje; półzbliżenia i detale podkreślające dramatyzm zdarzeń. W ten sposób zbudowane zostało napięcie, historia zyskała dramaturgię angażującą widza.

Ad 3 - reżyserka zestawia ze sobą ujęcia wykorzystujące archiwalia i inscenizacje, w wątek zdobywania szczytu włącza dokumentarne partie rozbudowujące charakterystykę bohaterów.

Ad 4 - punkt jest syntezą wcześniejszych spostrzeżeń.

Ad 5 - w świecie przedstawionym miejscem zdarzeń są Himalaje, masyw Everestu; partie inscenizowane kręcone były w okolicy szczytu Mount Cook, najwyższej góry Nowej Zelandii o wysokości 3724 m, ale również mamy tu ujęcia z samego szczytu Mount Everestu.

Ad 6 - np. pasja, marzenia i odwaga ich realizacji; hart ducha, siła drzemiąca w ludziach; odwaga, odpowiedzialność, uczciwość, solidarność, współpraca etc.

Ad 7 - oczywiście wszystkie sceny wspinaczki; ponieważ w czasie wyprawy, o której opowiada film, nie było technicznych możliwości filmowania jej przebiegu, reżyserka zainscenizowała na potrzeby filmowej opowieści zdarzenia sprzed lat.

Praca	Samodzielna	W parze	W czwórce	Uwagi
Wymień elementy będące tworzywem filmu.				
Wykorzystując elementy storyboardu, opisz zastosowane w filmie plany i określ ich funkcję.				
Scharakteryzuj montaż i określ jego funkcję w filmie.				
Wymień bohaterów filmu i określ sposób ich prezentacji.				
Określ miejsce akcji filmu.				
Określ, co jest tematem filmu.				
Wskaż sceny, ujęcia, które mogły stanowić problem dla realizatorów filmu.				

FAZA PODSUMOWUJĄCA

1. Nauczyciel stawia pytanie:

Czy zatem dzieło Leanne Pooley jest filmem dokumentalnym?

2. Podsumowując uwagi uczniów, przypomina problemy ze zdefiniowaniem gatunku na początku lekcji i przywołuje za Mirosławem Przyłipiakiem definicję:

W 1948 światowa organizacja World Union of Documentary przyjęła definicję filmu dokumentalnego – „Przez film dokumentalny należy rozumieć wszelkie metody rejestrowania na taśmie filmowej rozmaitych aspektów rzeczywistości interpretowanych bądź jako faktycznie sfilmowane, bądź też jako jej wiarygodna i usprawiedliwiona rekonstrukcja”.

Warto też dodać, że uznawane za klasykę filmu dokumentalnego m.in. „Nanuk z północy” R. Flaherty’ego (1922), „Poławiacze śledzi” J. Griersona (1929) także zawierały elementy inscenizacji, o czym jednak, inaczej niż w przypadku filmu Pooley, widzowie nie wiedzieli.

3. Kończąc zajęcia, nauczyciel prosi wybranego ucznia o zwięzłe scharakteryzowanie typu dokumentu filmowego, którego przykładem jest analizowany film (dokument inscenizowany).

Zadanie domowe (do wyboru):

1. Zastanów się, czy wykorzystanie techniki 3D w filmie L. Pooley ma uzasadnienie?

2. Zapoznaj się z fragmentem tekstu Krzysztofa Wierzbickiego, współpracownika jednego z najważniejszych polskich reżyserów filmowych, Krzysztofa Kieślowskiego. Przygotuj argumenty do dyskusji inspirowanej pytaniem kończącym tekst.

Jakie różnice dostrzegasz w sposobie wykorzystania inscenizacji w filmie L. Pooley i opisanym w tekście filmie K. Kieślowskiego?

„Do Wytwórni Filmów Dokumentalnych, gdzie pracował Kieślowski, w połowie lat 70. zgłosił się działacz partyjny wysokiego szczebla z propozycją zrobienia serii niepodlegających cenzurze filmów dokumentalnych poruszających drastyczne, nawet krytyczne tematy. Te filmy miały być wyświetlane wyłącznie na szkoleniach instruktorów partyjnych. Pierwszy z nich miał być relacją z obrad tzw. Centralnej Komisji Kontroli Partyjnej. Stawali przed nią członkowie PZPR, którzy złamali dyscyplinę partyjną.

Kieślowski natychmiast podjął wyzwanie. Dopuszczono go do archiwum Komisji, gdzie przejrzał kilkanaście teczek "oskarżonych". Na ich podstawie napisał "życiorys" głównego bohatera filmu.

Dotąd realizm był niepodważalną formułą jego dokumentów. Tym razem stało się inaczej. "Życiorys" był Wielką Inscenizacją. Ale dzięki temu Kieślowski osiągnął niespotykaną prawdziwość w opisie ideologicznej perswazji stosowanej przez aktywistów PZPR.

Skład Komisji Kontroli był prawdziwy i podobno najlepszy z funkcjonujących. O to prosił Kieślowski. Cała reszta była fikcyjna - przede wszystkim sam podsądny.

(...) od razu zaproponowałem mojego kolegę - Józka Zduńczyka. Wprowadzić bohaterem miał być robotnik, a Józek był inżynierem, inteligentem. Ale pracował kiedyś jako "fizyczny", i rzeczywiście stawał przed Komisją Kontroli Partyjnej. Został po tym wyrzucony z PZPR. No i miał świetną, proletariacką twarz. Józek dostał od Kieślowskiego swój wymyślony życiorys: wojsko, praca, życie prywatne (żona, dziecko), no i wreszcie „przewinienia". Nasz bohater - w filmie nazywał się Antoni Gralak - zorganizował strajk na wydziale. Nie złożył donosu na kolegów, którzy pili spirytus fabryczny, w wyniku czego jeden z nich zmarł. Odmówił udziału w czynie partyjnym, czyli darmowej pracy w wolny dzień na rzecz miasta.

Józek zapoznał się z życiorysem, ale nie wiedział, co jest w teczce, którą dysponowała Komisja. Z kolei Komisja nie знаła życiorysu bohatera. Miała tylko grubą teczkę, w której były informacje zebrane przez urzędy i funkcjonariuszy: notatki służbowe, donosy, protokoły zebrań partyjnych, zeznania Gralaka, informacje przekazywane przez milicję, wojsko i wydziały kadr w fabrykach, w których pracował.

Tę teczkę spreparowałem na wzór autentycznych teczek, które znajdowały się w archiwum Komisji. Sfałszowana teczka wyglądała jak prawdziwa, i tak też ją potraktowali członkowie Komisji. Wiedzieli, że to nie jest prawdziwa rozprawa, ale nie wtajemniczyliśmy ich w to, na ile życiorys bohatera jest sfabrykowany. Mając świadomość, że teczka jest podrobiona, jednak uwierzyli!

Dwie godziny zapoznawali się z materiałami. Ich reakcje dowodzą, że przejęli się ich treścią. Jednocześnie oswajali się z obecnością ekipy. Gdy przeczytali dokumenty i wezwali „oskarżonego", przestali już widzieć kamery. Zaczęli Józka traktować jak każdego ze swoich podsądnych: zadawali ostre pytania, powoływali się na dokumenty z teczki, np. donosy, o których istnieniu Józek nie wiedział. Grzebali w jego życiu prywatnym: „Jesteście członkiem Partii, ale ślub kościelny wzięliście. Twierdzicie, że jesteście niewierzący, a dziecko ochrzciście! To jak to jest z waszą partyjną moralnością?"

(...) Po przesłuchaniu delikwenta (jak go nazwał przewodniczący) Komisja miała obradować. Zwykle kończyła wydaniem werdyktu - tym razem żadnego werdyktu nie było, więc ta część nas już nie obchodziła. Film miał się kończyć wyjściem „oskarżonego" z sali. Zwijamy sprzęt, patrzymy, a komisja dalej dyskutuje. Jej członkowie tak dalece uwierzyli w autentyczność sprawy, że chcieli ją doprowadzić do końca. Nie mogliśmy im przerwać. Obradowali nad naszym bohaterem jeszcze ze dwie godziny.

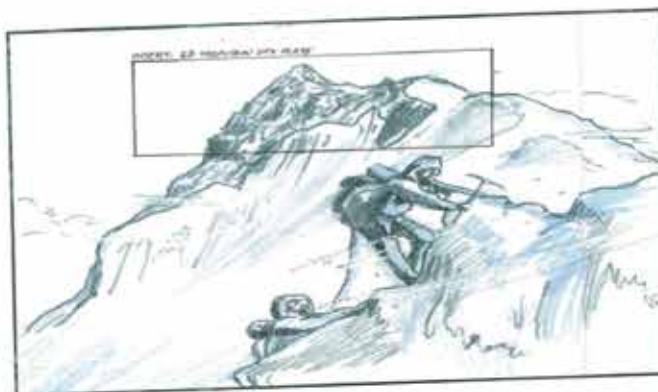
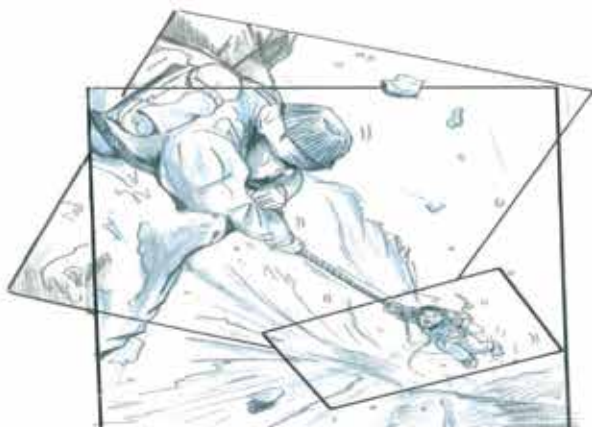
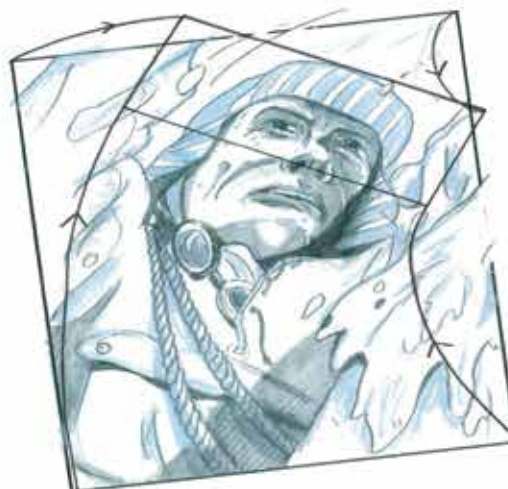
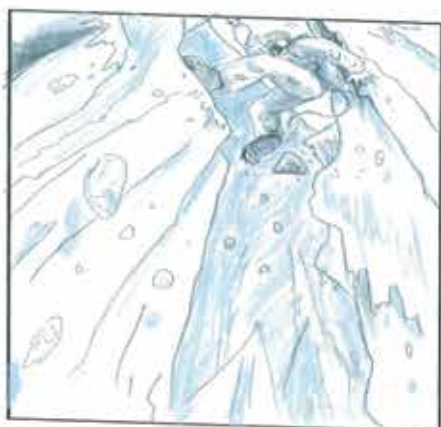
Oscar Wilde powiedział: „Życie nieumiejętnie naśladuje fikcję". Wymyślony życiorys, podstawiony bohater, spreparowane dokumenty do tego stopnia sprowokowały Komisję, że efekt jej działania był prawdziwszy niż w rzeczywistości. Gdybyśmy filmowali prawdziwe obrady, z autentycznym podsądnym, nigdy nie zdobyliby się na takie sformułowania, jakie padały w tym udawanym procesie. Czy powstał film dokumentalny? Zostawiam to pytanie w zawieszeniu".

*Krzysztof Wierzbicki - reżyser, bliski współpracownik Krzysztofa Kieślowskiego, autor wielu filmów dokumentalnych, m.in. "Krzysztof Kieślowski. I'm So-So"

Załącznik 1

Scenorys (ang. storyboard), scenopis obrazkowy – Ilustrowany scenopis filmu przypominający komiks, kolejny, po scenariuszu i scenopisie opisowym, etap prac przygotowawczych do filmu; seria obrazów i szkiców, będących wskazówkami przy filmowaniu dla scenografów, operatorów, aktorów i montażyistów i reżysera. Scenorys jest wykonywany przez specjalnego rysownika określanego w branży filmowej i reklamowej jako storyboardzista.

Z danych obrazków ułóżcie fragment historii, w kilku zdaniach streśćcie ją, nadajcie jej tytuł oddający istotę jej tematu.

Szkoła gimnazjalna

Geografia

Scenariusz zgodny z podstawą programową (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 23 grudnia

Temat lekcji:

Człowiek i przyroda – zróżnicowanie warunków środowiska przyrodniczego w Himalajach.

Polacy na szczytach Himalajów. Rozważania wokół filmu Leanne Pooley „Everest – poza krańcem świata”. Opracowała: Anna Równy

Cele lekcji:

Uczeń/uczennica:

- kształci umiejętność czytania mapy;
- ćwiczy umiejętność wyszukiwania informacji w Internecie oraz ich selekcjonowania;
- ćwiczy umiejętność czytania wykresów;
- ćwiczy słownictwo geograficzne związane z budową geologiczną Ziemi i procesami górotwórczymi;
- poznaje wkład polskich himalaistów w zdobywanie i eksplorację najwyższych gór świata.

Metody:

- praca z mapą;
- „miniwykład”;
- praca w grupach;
- logogryf.

Środki dydaktyczne:

- atlasy;
- karty pracy;
- dostęp do Internetu;
- rzutnik multimedialny/tablica interaktywna.

Przygotowanie do lekcji:

Lekcję należy przeprowadzić po obejrzeniu filmu „Everest – poza krańcem świata”. Wybrani przez nauczyciela uczniowie (lub ochotnicy) podzieleni na 3 zespoły przygotowują w domu informacje (prezentacje) na temat:

1. budowy geologicznej i orogenezy Himalajów;
2. historii zdobywania Mount Everestu;
3. polskiego himalaizmu, ze szczególnym uwzględnieniem wejść na Mount Everest.

Powiązanie z podstawą programową z geografii:

II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.

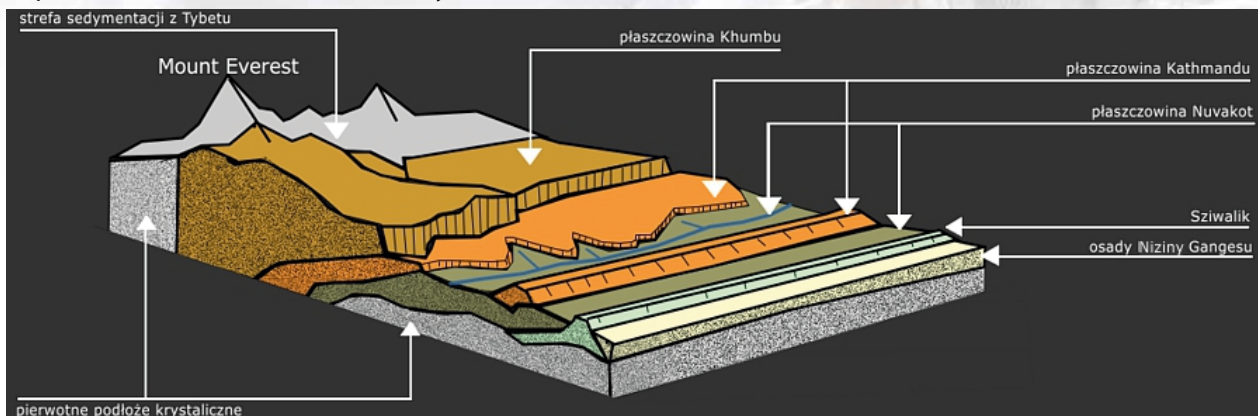
Uczeń posługuje się podstawowym słownictwem geograficznym w toku opisywania oraz wyjaśniania zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym; identyfikuje związki i zależności w środowisku przyrodniczym, gospodarce i życiu społecznym w różnych skalach przestrzennych (lokalnej, regionalnej, krajowej, globalnej); rozumie wzajemne relacje przyroda-człowiek; wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne warunków środowiska przyrodniczego oraz działalności człowieka na Ziemi.

IV. Kształtowanie postaw. Uczeń rozwija w sobie: ciekawość świata poprzez zainteresowanie własnym regionem, Polską, Europą i światem; świadomość wartości i poczucie odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze i kulturowe własnego regionu i Polski; patriotyzm i poczucie tożsamości (lokalnej, regionalnej, narodowej) przy jednoczesnym poszanowaniu innych narodów i społeczności; ich systemów wartości i sposobów życia.

FAZA WSTĘPNA

Wybrani uczniowie należący do I zespołu prezentują efekt swojej pracy w domu na temat powstania Himalajów (orogeneza alpejska).

Nauczyciel przedstawia (jako uzupełnienie pracy I zespołu) wykres budowy geologicznej Himalajów w pobliżu Mount Everestu - „miniwykład”.

Źródło: www.himalaje.pl

Następnie wszyscy uczniowie pracują z atlasami, wyszukując i określając położenie łańcucha Himalajów. Nauczyciel prosi o wpisanie do zeszytów podstawowych informacji dotyczących wielkości, wysokości gór i na terenie jakich państw leżą. (Pakistan, Indie, Nepal, Bhutan, Chiny). Nawiązując do obejrzanego przez uczniów filmu, nauczyciel wyjaśnia, że wykorzystano w nim autentyczne zdjęcia ze szczytu Mount Everestu nakręcone przez ekipę filmową, która tam dotarła.

FAZA REALIZACYJNA

Nauczyciel rozdaje kartę pracy nr I – tabela z piętrowym układem roślinności (czas pracy ok. 10 min.) Uczniowie demonstrują wyniki swojej pracy a wnioski zostają zapisane w zeszytach.

Zespół I i II przedstawia efekty swojej pracy w domu (np. w postaci prezentacji) – czas ok 10 min.

Powinny one uwzględniać np.: pierwsze próby zdobycia szczytu od 1904 roku, aż po 1953 rok, wejście w 1978 roku pierwszej Europejki (Wanda Rutkiewicz), pierwsze zimowe wejście w 1980 (Cichy i Wielicki), dokonania legend polskiego himalaizmu – Jerzego Kukuczki, Wojciecha Kurtyki, Artura Hajzera, Piotra Morawskiego.

*Przydatny artykuł: dla nauczyciela lub zainteresowanych uczniów:

<http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/spoleczenstwo/299527,1,smierc-himalaizmu.read>

FAZA PODSUMOWUJĄCA

Nauczyciel rozdaje kartę pracy nr II – logogryf (czas pracy ok. 10 min). Uczniowie przedstawiają wyniki swojej pracy.

Zadanie domowe:

1. Wypisz z dostępnych źródeł nazwy szczytów tworzących koronę Ziemi i koronę Himalajów. Uwzględnij polskich wspinaczy, którzy dokonali tego wyczynu.

2. Zadanie dla ochotników, np. członków szkolnego kółka geograficznego: Przygotuj referat na temat znaczenia Himalajów dla klimatu środkowej Azji.

Karta pracy nr I

Uzupełnij tabelę pięter układu roślinności w Himalajach. Które z tych pięter można zaobserwować na filmie „Everest – poza krańcem świata”?

Wysokość n.p.m.	Nazwa piętra, opis.
Do 1000 m.n.p.m.	
1000 - 2000 m.n.p.m.	
2000 - 3700 m.n.p.m.	
3700 - 4200 m.n.p.m.	
4200 - 5000 m.n.p.m.	
5000 - 5700 m.n.p.m.	
5700 - 8850 m.n.p.m.	

Karta pracy nr 2

Uzupełnij logogryf, krótko objaśnij hasło:

1. Tybetańska nazwa Mount Everestu.
2. Na terenie tego państwa leży Mount Everest.
3. Nazwa wiatru wiejącego w Azji latem od oceanu, zimą w stronę oceanu.
4. Nazwa plemienia Norgaya Tenzinga. Inaczej wysokogórski tragarz.
5. Największy na Ziemi rezerwuar słodkiej wody, pojawia się powyżej granicy wiecznego śniegu.
6. Najwyżej położona wyżyna na świecie - „dach świata”.
7. Duży ssak parzystokopytny, popularne zwierzę pociągowe w Tybecie.
8. Najślynniejsza polska himalaistka, zaginęła w 1992 roku podczas wyprawy na Kanczendzongę (8586 m).

Szkoła ponadgimnazjalna

Jezyk polski

Scenariusz zgodny z podstawą programową (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 23 grudnia 2008 r.).

Temat: „*Każdemu jego Everest*” Mirosław Falco Dąsal. Wyprawa na Mount Everest jako wyzwanie i próba charakteru – „*Everest-pozą krańcem świata*” reż. Leanne Pooley i fragmenty dzienników Wandy Rutkiewicz i Martyny Wojciechowskiej.
Opracowała: Anna Równy

Cele lekcji:

Uczeń/ uczennica:

- poznaje różne odmiany filmu dokumentalnego;
- doskonali umiejętność analizy dzieła filmowego;
- ćwiczy umiejętność dyskusji;
- poznaje i utrwała pojęcia z zakresu wiedzy o filmie, w tym filmie dokumentalnym.

Metody:

- praca w grupach;
- praca metodą kuli śnieżnej;
- burza mózgów.

Środki dydaktyczne:

- karty pracy;
- film „*Everest-pozą krańcem świata*”.

Przygotowanie do lekcji:

Lekcję należy przeprowadzić po obejrzeniu filmu „*Everest-pozą krańcem świata*”. Nauczyciel przed lekcją wyznacza jedną lub dwie osoby do przygotowania pięciominutowej prezentacji multimedialnej na temat: Polacy i himalaizm.

Powiązanie z podstawą programową z języka polskiego:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

1. Czytanie i słuchanie. Uczeń:

1) odczytuje sens całego tekstu;

4) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, rozpoznaje zastosowane w nim środki językowe i ich funkcje w tekście.

4. Wartości i wartościowanie. Uczeń:

1) dostrzega związek języka z wartościami, rozumie, że język podlega wartościowaniu, (np. język jasny, prosty, zrozumiały, obrazowy, piękny), jest narzędziem wartościowania, a także źródłem poznania wartości (utrwalonych w znaczeniach nazw wartości, takich jak: dobro, prawda, piękno; wiara, nadzieja, miłość; wolność, równość, braterstwo; Bóg, honor, ojczyzna; solidarność, niepodległość, tolerancja);

2) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne.

FAZA WSTĘPNA

Nauczyciel podaje temat lekcji i prosi uczniów o wypisanie na tablicy słów kluczowych, które przychodzą im na myśl po obejrzeniu filmu „Everest – poza krańcem świata”. Wyznaczony przez nauczyciela uczeń zapisuje słowa/wyrażenia na tablicy.

Spodziewane skojarzenia uczniów: np. wyzwanie, próba charakteru, współodpowiedzialność, praca w grupie, męska przyjaźń, męska rywalizacja, niebezpieczeństwo, satysfakcja, spełnianie marzeń, realna ocena, szacunek do natury, znajomość własnego organizmu i jego możliwości, itp.

Powyższe ćwiczenie ma służyć podkreśleniu mocnej strony obejrzanego filmu - jego uniwersalności i ponadczasowości, chociaż twórcy opowiadają historię sprzed ponad sześćdziesięciu lat.

Nauczyciel zadaje pytanie: Czego metaforą może być podróż/wędrówka górską? (burza mózgów). Uczniowie podają swoje pomysły, kierując się również poznanymi dotąd tekstami literackimi lub filmami (np. scena monologu Kordiana na Mont Blanc).

FAZA REALIZACYJNA

Nauczyciel prosi wcześniej wyznaczonych uczniów o przedstawienie prezentacji multimedialnej o najbardziej znanych himalaistach polskich. Zaznacza, że ich dzisiejsze rozważania skupią się na pierwszej Polce i Europejce, która weszła na Mount Everest – Wandzie Rutkiewicz, prekursorce polskiego kobiecego himalaizmu.

Nauczyciel odtwarza uczniom krótki film (2 minuty) z kanału Polskie Himalaje na YouTube:

<https://www.youtube.com/watch?v=qmEyKTD0pQI>

Nauczyciel podaje zadanie uczniom: Czy, Twoim zdaniem, himalaizm jest dyscypliną przypisaną mężczyznom? Przygotuj samodzielnie trzy argumenty do obrony swojego stanowiska.

Czas pracy: 5 minut. Wybrani uczniowie odczytują zapisane na kartkach argumenty.

Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie, podkreślając, że kobiety mają niezwykle osiągnięcia w dziedzinie himalaizmu i cieszą się wielkim szacunkiem w środowisku. Różnice płci nie są zatem elementem decydującym w osiągnięciu sukcesów.

Nauczyciel rozdaje kartę pracy. Uczniowie mają 10 minut na przeczytanie relacji z wejścia na Everest z dzienników Wandy Rutkiewicz oraz dziennikarki i podróżniczki Martynej Wojciechowskiej.

Po upływie wyznaczonego czasu nauczyciel zadaje pytania, na które odpowiadają zgłaszający się uczniowie. Zadaniem uczniów jest notowanie najważniejszych wniosków wynikających z porównania obu fragmentów.

Zadania do karty pracy:

1. Wskaż podobieństwa w obu relacjach.
2. Udowodnij, wyszukując odpowiednie cytaty, że istotne znaczenie w obu wyprawach miała praca w grupie i poczucie współodpowiedzialności.
3. Porównaj zachowania Rutkiewicz i Wojciechowskiej w momencie wejścia na szczyt Mount Everestu.
4. Które elementy wspomnień polskich himalaistek przynoszą skojarzenia z filmem „Everest - poza krańcem świata”?
5. Jakie znaczenie dla obu kobiet miało wejście na szczyt? Zacytuj odpowiednie fragmenty.
6. Wskaż w obu tekstach wyrazy nacechowane emocjonalnie, które wpływają na subiektywny wymiar relacji Rutkiewicz i Wojciechowskiej.
7. Które elementy tekstów nadają im wymiar dokumentalny, typowy dla gatunku dziennika?

FAZA PODSUMOWUJĄCA

Nauczyciel podsumowuje lekcję, podkreślając, że film Leanne Pooley i wspomnienia Rutkiewicz i Wojciechowskiej udowadniają, że himalaizm jest wielkim wyzwaniem i próbą charakteru. Nauczyciel odwołuje się do cytatu podanego w temacie lekcji („Każdemu jego Everest”) i prosi uczniów o interpretację tych słów. Do końca lekcji nauczyciel pozostawia czas na swobodne wypowiedzi uczniów.

Zadanie domowe:

„Każdy ma swój własny Mount Everest, dla którego zdobycia pojawił się na Ziemi” - napisz esej, inspirując się słowami Hugh Macleoda.

Materiały pomocnicze

Karta pracy

Przeczytaj poniższe teksty.

Fragment I

Po 6 godzinach i 15 minutach podchodzenia z Przełęczy Południowej, po pokonaniu 850 metrów różnicy wysokości staję na wierzchołku Mount Everestu! JEST GODZINA 13.45, NIEDZIELA, 16 PAŹDZIERNIKA 1978 ROKU. Nasz czas wejścia jest drugim czasem w dotychczasowej historii zdobywania tego szczytu.

Koledzy już sobie zrobili nawzajem zdjęcia z flagami swoich krajów. Żartujemy, że jesteśmy wyżej niż inni zdobywcy Everestu, bo nie widzimy przysypanego wielometrową warstwą śniegu chińskiego triangułu. Zdejmuję plecak, zapominając, że mam w nim butlę połączoną przewodem z maską. Maskę spada – i tak nie na wiele przydatna, gdyż jest oblodzona. Wtedy mówię kolegom, że szłam bez tlenu, bo mam zalodzoną maskę. I tu niespodziewany gest Sigiego – wzięt maskę i własnym oddechem odmroził ją. Zakładam maskę i zaczynam grzebać w plecaku, chcąc wyciągnąć ciepłe rzeczy, ale jestem tak zmarznęta, że nie mogę swobodnie poruszać się. Zdejmuję rękawice, by szybciej dobrać się do plecaka. Udało się. Z ulgą naciągam puchowe spodnie i kurtkę.

I kiedy zrobiło mi się cieplej, nareszcie uprzytamniam sobie...

Jestem na najwyższym szczycie Ziemi, a obok stoją moi partnerzy. Dopiero teraz przychodzi radość. (...) Wyciągam z plecaka białe – czerwone proporczyki, ale wiatr porywa go na stronę chińską. Na szczęście mam jeszcze proporczyki Polskiego Związku Alpinizmu i Polskich Linii Lotniczych LOT.

Każdy z nas coś pozostawia na szczycie – tak robili wszyscy zdobywcy. Góra jest cierpliwa i przyjmuje wszystko. Tenzing na szczycie zagrzebał herbatniki i suszone owoce jako ofiarę dla swoich bogów, Hillary – krzyżyk, Hans Engl zostawił tu obrazek namalowany przez swoją córeczkę, teraz Sigi – fotografię żony. Ja zostawiam kamyk od Ireny – symbol przyjaźni. Długą przebył drogę – od Skalek, w których stawałam pierwsze kroki, aż do najwyższego szczytu Ziemi.

Moja radość nie jest butna, nie podnoszę rąk do góry gestem brania świata w posiadanie. Jest skierowana do wewnątrz, pełna pokory i wdzięczności. Górę potraktowałam jak przeciwnika, bez ciepłych uczuć dla jej piękna i potęgi. Pozwoliła mi zwyciężyć i nie mogę chełpić się zwycięstwem. To tak, jakbym chełpiła się jej łaskawością. Myślę o moich bliskich, o innych ludziach, którzy z tej odległości są mi również bliscy. Podobnie muszą chyba myśleć kosmonauci – Ziemia wydaje się ich rodzinnym domem, a ludzie jedną rodziną. Codzienność pozostawiona na dole z perspektywy wydaje mi się bardzo droga. (...)

Minister pełnomocny w Nepalu, Andrzej Wawrzyniak, wyjeżdża po mnie na lotnisko. Od tego powitania rozpoczął się okres, który wynagrodził mi wszystkie trudy, złe chwile i gorycz ostatnich miesięcy. Entuzjazm, serdeczność i ciepłe uczucia wielu ludzi, setki telegramów z gratulacjami, wspaniałe powitanie na lotnisku w Warszawie – takiego podziękowania za polski Mount Everest nie spodziewałam się. Potem było wiele spotkań, wywiadów; chociaż w ten sposób pragnęłam przekazać jak najwięcej z tego, co stało się moim udziałem. Ci, którzy chcieli mnie słuchać, porozmawiać ze mną, obejrzeć zdjęcia z wyprawy, nie mieli szans na przeżycie tego, co ja . być może marzyli o jakichś własnych Everestach nie mniej niż ja o swoim, być może dzięki mnie – jednej z nich – uwierzyli, że ich marzenia i tęsknoty za czymś „naj” mogą się spełnić ...

Wanda Rutkiewicz, Na jednej linii, Warszawa, Iskry, 2010, s. 199-200, 205.

Fragment II

Docieram do Uskoku Hillary'ego. Jest to dwunastometrowy skalny stopień, pionowa ściana do pokonania, która nie byłaby dla żadnego wspinacza problemem na poziomie morza, ale na tej wysokości... Na wysokości 8750 m n.p.m. ruch ręką jest kolosalnym wysiłkiem. Bałam się Uskoku Hillary'ego, jeszcze kiedy oglądałam Everest na zdjęciach i slajdach. Zupełnie niepotrzebnie.

Powoli dochodzę do szczytu i widzę, że nie ma Darka, który w tym czasie walczy z zalodzoną maską. Siadam jeszcze przed szczytem i przyglądam się górcom dookoła. A więc to już? Naprawdę? Tyle razy widziałam tę Górę w albumach. Tyle razy śniła mi się po nocach... Czuję, że motyle w brzuchu zaczynają rozkładać skrzydła i nieśmiało nimi trzepotać... Uczucie ciepła rozlewa mi się w całym ciele. Powoli dociera do mnie myśl, że ... zdobyłam Mount Everest. Weszłam na najwyższą górę świata!

Dopiero wtedy zdaję sobie sprawę, że to nie ma żadnego znaczenia, że jedyne, co jest ważne, to Droga. Nie tylko droga na Everest, ale cała droga, którą pokonujesz w sobie, wewnętrzna motywacja, a potem cała przemiana, jaka się w tobie dokonuje. Wszystko, co najważniejsze – stało się już wcześniej... Do celu zostało piętnaście kroków.

Dogania mnie Darek i razem wchodzimy na szczyt o dziewiątej dwie (18 maja 2006 roku). Spoglądam na zegarek: ciśnienie 214 hPa – to mniej więcej jedna czwarta tego, co na nizinach. W tym czasie Janusz schodzi już w dół, mijając się, uścisnęliśmy sobie dłonie. Po nas wchodzi Boguś Ogrodnik. Jestem dumna, że wszyscy, cała nasza ekipa, stanęliśmy na szczycie, i to jednego dnia. W dobrej formie. Nie ma znaczenia, kto był pierwszy, a kto ostatni. Nie miało znaczenia dla Hillary'ego i Tenzinga, kto postawił nogę pierwszy – weszli razem.

Co czułam? Nie było wybuchów radości ani euforii. Co można poczuć na Dachy Świata? Po pierwsze wielką ulgę, że to już, że nie trzeba iść wyżej. Po drugie – bolesną świadomość, że czeka cię droga w dół i że więcej ludzi ginie, schodząc z Everestu, niż na niego wchodząc. Uradowani sukcesem, zdekoncentrowani i zmęczeni, popełniają więcej błędów... I po trzecie – odczuwa się subtelne rozczarowanie, że osiągnęło się cel, do którego dążyło się wiele miesięcy czy nawet lat. I że to koniec. Że już nie ma za czym gonić, bo Twoje marzenie właśnie się spełniło...

Mam ze sobą czterolistną koniczynkę, posążek Buddy kupiony w Katmandu i różaniec z Pierwszej Komunii Świętej, który dała mi na Okęciu Mama. Robimy sobie kilka pamiątkowych zdjęć, dzwonię do swoich rodziców i do K. Po chwili łączy się ze mną stacja TVN24. Pogoda zaczyna się psuć, więc decydujemy się wyruszyć w drogę powrotną.

Martyna Wojciechowska, Przesunąć horyzont, Warszawa, Wydawnictwo G+J RBA, 2010, s. 228-232.

Szkoła ponadgimnazjalna

Godzina wychowawcza / etyka

Scenariusz zgodny z podstawą programową (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 23 grudnia 2008 r.).

Temat: Samemu, czy w grupie? Jak osiągnąć cel? Samokontrola i praca nad sobą - analiza postaw bohaterów filmu „Everest-poza krańcem świata”.
Opracowała: Małgorzata Bazan

Cele lekcji:

Uczeń/uczennica:

- doskonali umiejętność analizy i interpretacji filmu/scen filmowych;
- dostrzega wartość działania w grupie;
- wie, czym jest świat wartości, rozpoznaje swoje i innych;
- wie, jakie jest znaczenie pracy w grupie;
- wie, czym jest konfrontacja z samym sobą i przyrodą.

Metody:

- praca z tekstami kultury;
- praca z tekstem filozoficznym;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- film pt: „Everest - poza krańcem świata”;
- fragmenty tekstu Józefa Tischnera;

Przygotowanie do lekcji:

Uczniowie i uczennice przed lekcją obejrzeni film paradokumentalny pt: Everest – poza krańcem świata.

Powiązanie z podstawą programową z etyki:

- I. Kształtowanie refleksyjnej postawy wobec człowieka, jego natury, powinności moralnych oraz wobec różnych sytuacji życiowych.
- II. Rozpoznawanie podstawowych wartości i dokonywanie właściwej ich hierarchizacji; dokonywanie wyboru wartości i tworzenie ich hierarchii.
- IV. Podjęcie odpowiedzialności za siebie i innych oraz za dokonywane wybory moralne; rozstrzyganie wątpliwości i problemów moralnych zgodnie z przyjętą hierarchią wartości i dobrem wspólnym.
- V. Stosowanie zasad harmonijnego współistnienia i współdziałania ze środowiskiem społecznym i przyrodniczym.

FAZA WSTĘPNA

Swobodna rozmowa z uczniami wokół tematów poruszonych w filmie, wrażeń, bohaterów, itp. Młodzież powinna zwrócić szczególną uwagę na różne postawy bohaterów, różne środowiska, z których się wywodzą, ale podobne plany i marzenia. Warto, by uczniowie odnieśli się do technicznej strony filmu – piękne zdjęcia, dbałość o szczegóły i klimat lat pięćdziesiątych, dobór aktorów (tu można pokazać zdjęcia autentycznych zdobywców Mount Everestu).

Nauczyciel prosi, by każdy uczeń zapisał na trzech kartkach trzy rzeczy/cele/marzenia, coś, do czego dąży, coś, co stoi wysoko w jego hierarchii wartości świata. Prosimy, aby uczniowie podchodzili do tablicy, do której przyczepiać będą swoje kartki, grupując je (np.: wszystkie osoby z kartką z napisem: MIŁOŚĆ przyczepią je w jednym miejscu, obok siebie). Tworzymy w ten sposób hierarchię wartości klasy, którą warto skomentować, np.: Z ćwiczenia wynika, że najwyżej w waszej hierarchii świata stoi dom rodzinny/praca/pieniądze, itp.

Uwaga: Ze względu na ograniczony czas lekcji uczniowie przyczepiają swoje kartki nie pojedynczo, ale podchodzą do tablicy kilkunastoosobowymi grupami, a nauczyciel stara się, by ta część przebiegła sprawnie i niezbyt długo.

FAZA REALIZACYJNA

Nauczyciel lub wskazany uczeń odczytuje fragmenty tekstu ks. prof. Józefa Tischnera pt.: Problem wartości (w załączniku). Nauczyciel omawia z uczniami tekst, wypisując cechy świata, o którym pisze Tischner:

- nasz świat jest hierarchiczny, świat obiektywny wartości nie ma,
- wszystkiemu przysługują jakieś wartości (np.: każdy przedmiot ma wartość),
- człowiek myśli wg wartości,
- nasz świat jest oparty na antonimach: praca-brak pracy, życie-śmierć, dom-bezdomność, itp.,
- człowiek funkcjonuje w ruchu, do czegoś dąży, przed czymś ucieka, czegoś pragnie,
- w myśleniu człowieka o jego wartościach dominuje motyw wolności.

Nauczyciel dzieli klasę na trzy grupy – analiza postaw bohaterów filmu. Każdej grupie przydziela jednego bohatera: John Hunt, Edmund Hillary, Norgay Tenzing. Grupy wypełniają karty pracy (w załączniku).

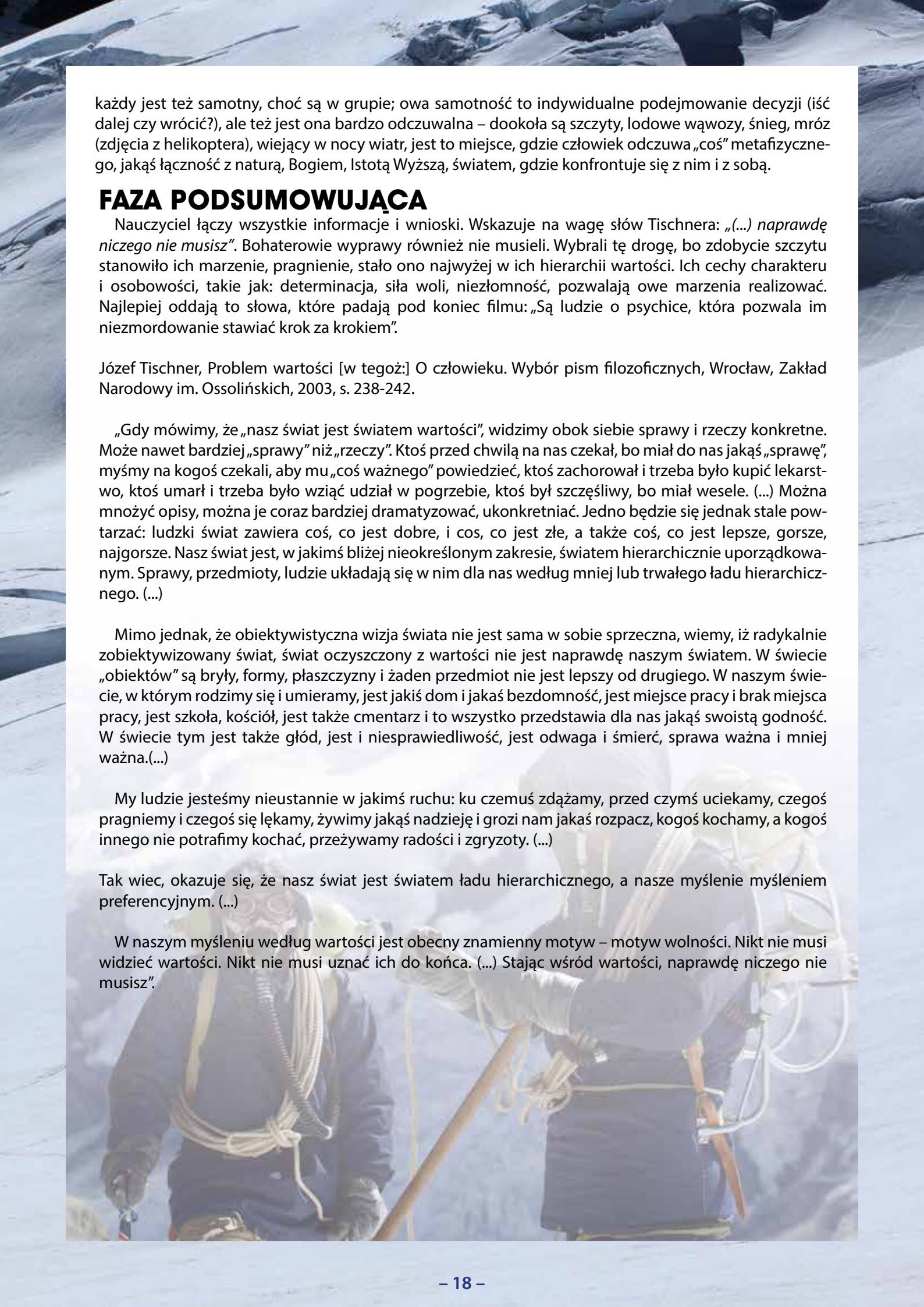
Prezentacja pracy grupowej. Wspólne formułowanie wniosków:

grupa jest zhierarchizowana: Hunt jest najwyżej w tej hierarchii, Hillary i Tenzing znacznie niżej (to nie oni pierwsi próbują zdobyć szczyt);

Hillary jest pszczelarzem, od dziecka marzy o górach, wcześniej zdobywa inne szczyty w Nowej Zelandii, przygotowuje się fizycznie i psychicznie do tej wyprawy, zdobywa szczyt, by spełnić swoje marzenia, kocha to i jest gotowy na śmierć, jest wytrwały, odporny na ból, strach, wyróżnia się odwagą i determinacją, nie interesuje go sława i pieniądze (choć wiemy z życiorysu, że potem to wszystko osiąga), ratuje życie Tenzingowi (pomoc przy masce tlenowej);

Tenzing jest biednym Szerpą (lud tybetański mieszkający w górach), zarabia jako przewodnik w Himalajach, chce zdobyć szczyt, by wykształcić syna, wie, że może zdobyć sławę i pieniądze, kocha więc bliskich, chce dla nich lepszego życia, pokonuje ból fizyczny i cierpienie, jest skromny, chyba zamknięty w sobie, ratuje życie Hillaremu;

Hunt jest najlepiej wykształcony, jest wojskowym, przyzwyczajony do dowodzenia i dyscypliny, sprawny przywódca, podejmuje słuszne decyzje, martwi się o ludzi mu podległych, w najtrudniejszym momencie rezygnuje z własnych ambicji, by inni członkowie ekspedycji mogli zdobyć szczyt, wspólne dobro grupy jest dla niego najważniejsze, ma świadomość, że nie przejdzie do historii jako zdobywca szczytu, ale dzięki jego decyzjom wszystkim udaje się przeżyć, mądry, roztropny, sprawiedliwy; każdy z bohaterów ma inną motywację, ale też wspólny cel, świat wartości, marzenia; współpraca i wzajemne zrozumienie pozwalają im przetrwać i osiągnąć cel;

każdy jest też samotny, choć są w grupie; owa samotność to indywidualne podejmowanie decyzji (iść dalej czy wrócić?), ale też jest ona bardzo odczuwalna – dookoła są szczyty, lodowe wąwozy, śnieg, mróz (zdjęcia z helikoptera), wiejący w nocy wiatr, jest to miejsce, gdzie człowiek odczuwa „coś” metafizycznego, jakąś łączność z naturą, Bogiem, Istotą Wyższą, światem, gdzie konfrontuje się z nim i z sobą.

FAZA PODSUMOWUJĄCA

Nauczyciel łączy wszystkie informacje i wnioski. Wskazuje na wagę słów Tischnera: „(...) *naprawdę niczego nie musisz*”. Bohaterowie wyprawy również nie musieli. Wybrali tę drogę, bo zdobycie szczytu stanowiło ich marzenie, pragnienie, stało ono najwyżej w ich hierarchii wartości. Ich cechy charakteru i osobowości, takie jak: determinacja, siła woli, niezłomność, pozwalają owe marzenia realizować. Najlepiej oddają to słowa, które padają pod koniec filmu: „Są ludzie o psychice, która pozwala im niezmiernie stawiać krok za krokiem”.

Józef Tischner, Problem wartości [w tegoż:] O człowieku. Wybór pism filozoficznych, Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 2003, s. 238-242.

„Gdy mówimy, że „nasz świat jest światem wartości”, widzimy obok siebie sprawy i rzeczy konkretne. Może nawet bardziej „sprawy” niż „rzeczy”. Ktoś przed chwilą na nas czekał, bo miał do nas jakąś „sprawę”, myśmy na kogoś czekali, aby mu „coś ważnego” powiedzieć, ktoś zachorował i trzeba było kupić lekarstwo, ktoś umarł i trzeba było wziąć udział w pogrzebie, ktoś był szczęśliwy, bo miał wesele. (...) Można mnożyć opisy, można je coraz bardziej dramatyzować, ukonkretniać. Jedno będzie się jednak stale powtarzać: ludzki świat zawiera coś, co jest dobre, i coś, co jest złe, a także coś, co jest lepsze, gorsze, najgorsze. Nasz świat jest, w jakimś bliżej nieokreślonym zakresie, światem hierarchicznie uporządkowanym. Sprawy, przedmioty, ludzie układają się w nim dla nas według mniej lub trwałego ładu hierarchicznego. (...)

Mimo jednak, że obiektywistyczna wizja świata nie jest sama w sobie sprzeczna, wiemy, iż radykalnie zobiektywizowany świat, świat oczyszczony z wartości nie jest naprawdę naszym światem. W świecie „obektów” są bryły, formy, płaszczyzny i żaden przedmiot nie jest lepszy od drugiego. W naszym świecie, w którym rodzimy się i umieramy, jest jakiś dom i jakaś bezdomność, jest miejsce pracy i brak miejsca pracy, jest szkoła, kościół, jest także cmentarz i to wszystko przedstawia dla nas jakąś swoistą godność. W świecie tym jest także głód, jest i niesprawiedliwość, jest odwaga i śmierć, sprawa ważna i mniej ważna. (...)

My ludzie jesteśmy nieustannie w jakimś ruchu: ku czemuś zdążamy, przed czymś uciekamy, czegoś pragniemy i czegoś się lękamy, żyjemy jakąś nadzieją i grozi nam jakaś rozpacz, kogoś kochamy, a kogoś innego nie potrafimy kochać, przeżywamy radości i zgryzoty. (...)

Tak więc, okazuje się, że nasz świat jest światem ładu hierarchicznego, a nasze myślenie myśleniem preferencyjnym. (...)

W naszym myśleniu według wartości jest obecny znamieny motyw – motyw wolności. Nikt nie musi widzieć wartości. Nikt nie musi uznać ich do końca. (...) Stając wśród wartości, naprawdę niczego nie musisz”.

Karta pracy gr.1

Odpowiedzcie na pytania:

1. Z jakiego środowiska wywodził się Edmund Hillary?
2. O czym marzył jako dziecko?
3. Co robił, by osiągnąć cel (przed zdobyciem góry świata)?
4. Jakie cechy charakteru, osobowości wyróżniają go spośród innych?
5. Co łączyło go z Johnem Huntem i Norgayem Tenzingiem? Jakie to były relacje?
6. Które sceny z udziałem bohatera są dla Was najbardziej dramatyczne/ważne? Dlaczego?

Karta pracy gr.2

Odpowiedzcie na pytania:

1. Z jakiego środowiska wywodził się Norgay Tenzing?
2. O czym marzył, starając się zdobyć szczyt?
3. Co robił, by osiągnąć cel (przed zdobyciem góry świata)?
4. Jakie cechy charakteru, osobowości wyróżniają go spośród innych?
5. Co łączyło go z Johnem Huntem i Edmundem Hillarym? Jakie to były relacje?
6. Które sceny z udziałem bohatera są dla Was najbardziej dramatyczne/ważne? Dlaczego?

Karta pracy gr.3

Odpowiedzcie na pytania:

1. Z jakiego środowiska wywodził się John Hunt?
2. O czym marzył, starając się zdobyć szczyt? Co na niego wpływało?
3. Co robił, by grupa osiągnęła cel?
4. Jakie cechy charakteru, osobowości wyróżniają go spośród innych?
5. Co łączyło go z Edmundem Hillarym i Norgayem Tenzingiem? Jakie to były relacje?
6. Które sceny z udziałem bohatera są dla Was najbardziej dramatyczne/ważne? Dlaczego?

Informacja o filmie:

Reżyseria: Leanne Pooley

Produkcja: Matthew Metcalfe

Obsada: Chad Moffitt, Sonam Sherpa, John Wraight, Joshua Rutter, Daniel Musgrove

Scenografia: Grant Major

Zdjęcia: Richard Bluck

Muzyka: David Long

Czas trwania: 90 min.

Produkcja: Stany Zjednoczone, 2013

Premiera kinowa: 21 listopada 2014

Dystrybucja w Polsce: M2 Films

Kontakt w sprawie pokazów:

Paweł Kowalik

Pawel.kowalik@m2films.pl

Tel: 533 012 567